

TISKOVÁ ZPRÁVA K ZAHÁJENÍ VEŘEJNÉ SBÍRKY

1. Okolnosti vyhlášení sbírky, její hlavní myšlenky

P. Jan Uhlíř, arciděkan a statutární zástupce Římskokatolické farnosti – arciděkanství Kutná Hora

Věž kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře sloužila od svého vzniku až do poloviny 20. století mimo jiné jako zvonice. Nejslavnější jakubský zvon, Vorel, později Vavřinec, byl odlit v roce 1478 Ondřejem Ptáčkem a jeho hlas zněl po širém okolí téměř nepřetržitě až do roku 1942, kdy byl zrekvírován pro válečné účely. Od té doby je svatojakubská zvonice prázdná. Tradice zvonění na kostelní zvony se však v Kutné Hoře udržela dodnes, a to díky existenci zvonů chrámu sv. Barbory, které můžeme při různých příležitostech slyšet z věže Jezuitské koleje (ovládají se ručně, při zvonění se střídá několik dobrovolníků).

Právě skutečnost chybějícího zvonu, která ostře kontrastuje se staletou zvonařskou tradicí, vedla majitele kostela sv. Jakuba, Římskokatolickou farnost - arciděkanství Kutná Hora, k myšlence zvon na věž vrátit. Důležitým pozadím vzniku této myšlenky je právě probíhající oprava západního průčelí a věže kostela. Ta s sebou přinesla mimo jiné zvýšený zájem veřejnosti, který přirozeně vyústil v časté otázky po zhotovení nového zvonu a jeho zavěšení na místo jeho předchůdců.

Na začátku roku 2016 byla ustavena osmičlenná pracovní skupina, jejímž úkolem je připravit vyhlášení a zajistit hladký průběh veřejné sbírky s cílem shromáždit prostředky na výrobu nového zvonu Jakub Maria a na jeho zavěšení ve věži. Naděje na zdárné dokončení tohoto projektu se opírá o několik skutečností. Jednak pozorujeme zájem široké veřejnosti, zejména obyvatel Kutné Hory, kteří mají silný vztah ke kostelu sv. Jakuba a zajímají se o jeho osud. Ochota řady lidí podílet se na opravě tohoto chrámu se projevila v posledních letech mimo jiné při sbírce na opravu jakubské střechy (projekt *Kup břidlici, zachráníš střechu*). Důležitým aspektem je i kombinace nadšení a profesionality všech členů pracovní skupiny a intenzivní spolupráce s dalšími odborníky. V neposlední řadě spoléháme také na příspěvky turistů z celého světa, kteří do Kutné Hory přijíždějí a oceňují jak její historické a duchovní bohatství, tak i místní snahu o toto bohatství pečovat a nadále ho rozvíjet.

Cílem sbírky *Zvon pro Jakuba* není jen shromáždění potřebných prostředků na výrobu a zavěšení zvonu. Chceme vytvořit prostor pro lidi, kteří mají rádi kostel sv. Jakuba a město, které se kolem něj rozkládá, aby se mohli podílet na něčem, co zde zůstane pro další generace, na něčem obsahově velmi hlubokém, vznešeném a symbolickém. Přejeme si také prostřednictvím sbírky poukázat na bohatou tradici kutnohorského zvonařství a zvonění, na umění, které je se zvony po staletí spojeno a zaslouží si pozornost. Zvon vnímáme jako symbol pokoje a usmíření (je příznačné, že život předchůdců tohoto nového zvonu byl ukončen právě kvůli válce), ale také jako hlas, který člověka vytrhuje z každodenních starostí, vybízí ho k zastavení a zamyšlení, budí v něm emoce radosti (při svátcích a slavnostech) i smutku a soucítění (při ohlašování úmrtí nebo nějaké tragédie).

Ve svém druhém listu do Korintu píše svatý Pavel: „Radostného dárce miluje Bůh“ (2 K 9, 7). Přáli bychom si, aby dílo, do kterého se pouštíme, přinášelo radost každému, kdo se do něj zapojí, a aby bylo doprovázeno Božím požehnáním.

2. Současná situace kolem oprav kostela, jejich souvislost se zavěšením zvonu

Ing. Soňa Telecká, technický správce památek farnosti

Před započítím oprav vysoké severní věže (a celého západního průčelí včetně věže jižní) kostela sv. Jakuba bylo pořízení nového zvonu pouhým snem. Ten se nyní, když tato fáze oprav spěje ke konci a přemýšlení o další budoucnosti kostela může být konkrétnější, stává realitou. Nový zvon pro kostel sv. Jakuba bychom chtěli na věž umístit v říjnu roku 2017.

Oprava věží a západního průčelí kostela probíhá do ledna 2015. Termínem dokončení je červenec letošního roku. Prostředky na opravu jsou čerpány z grantu EHP 2009 – 2014, programu CZ06 – *Kulturní dědictví a současné umění*. Celkové výdaje na realizaci našeho projektu, který má oficiální název *Obnova a rehabilitace kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře – památce UNESCO*, činí 36 496 106 Kč. Dotace je poskytnuta v hodnotě 29 196 000 Kč, což je 80 % celkových předpokládaných výdajů. Ostatní náklady jsou hrazeny vlastním podílem majitele nemovitosti, Římskokatolické farnosti – arciděkanství Kutná Hora.

V rámci této opravy jsme do této chvíle dokončili zhruba 90 % plánované práce: obnovy kamenného zdiva obou věží a západního průčelí, obnovy truhlářských prvků (oken, žaluzií, bednění, vstupních dveří), obnovy věžních hodin a jejich ciferníků a restaurování vitráží. Rovněž jsme se věnovali obnově střechy, krovů a tesařských prvků severní věže. Na vrchol věže jsme instalovali nový kříž, vrátili nově pozlacenou makovici, do níž jsme vložili dokumenty, které mají přinést budoucím generacím svědectví o naší současnosti. Momentálně probíhá demontáž lešení pod úroveň hodinového patra. Sem budou následně instalovány zrestaurované hodinové ciferníky. Ráda bych vás pozvala k pozorování této náročné a zajímavé realizace: dojde k ní v úterý 3. května.

Poslední fáze těchto oprav nám již dovoluje zabývat se plánováním dalších etap a také myšlenkami na završení našeho úsilí: osazením nového zvonu do opuštěné zvonové stolice severní věže. Nyní jsme na začátku přípravy celé akce. Uvažujeme o velikosti zvonu (jeho váha může být až 3,5 tuny), o výběru zhotovitele a dodavatele zvonu, o způsobu osazení na věž. Pohráváme si i s myšlenkou zvon na věž dopravit historickým postupem, jehož technickou proveditelnost momentálně prověřujeme.

3. Kutnohorské zvony a zvonáři

Mgr. Petr Vácha, kampanolog NPÚ

Kutná Hora byla velkým středověkým městem s větším počtem kostelů vybavených zvony. Při zdejší těžbě stříbra byla ze země získávána také měď, která je důležitou surovinou právě pro výrobu zvonů. V době rozkvětu dolování byla Kutná Hora i sídlem zvonářů: v 60. až 80. letech 15. století zde působil zvonář Prokop. Od počátku 70. let 15. století zde pracoval významný zvonář Ondřej Ptáček (zemřel roku 1511). Dílnu po jeho smrti převzal syn Jakub (1511 – 1539), kterému nějakou dobu pomáhal jeho bratr Michal (zemřel roku 1519). Současníkem Jakuba Ptáčka byl Daniel Draštík. Další významnou zvonářskou rodinou byli Klabalové. Otec Jiřík lili zvony od 30. let 16. století, zemřel roku 1552. Zvony lili i tři jeho synové Tomáš (zemřel roku 1601 nebo 1602), Ondřej, zvaný po manželce Kotek, (zemřel roku 1584) a Rafael (zemřel roku 1562). V klabalovské huti se vyučil zvonářem Stanislav Romanek, od něhož však známe pouze jediný zvon (z roku 1552). V letech 1591 – 1602 působil v Kutné Hoře Daniel Tapineus, který byl tovaryšem v pražské dílně Brikcího a do Prahy se pak vrátil.

Významným souborem zvonů byl vybaven chrám sv. Barbory. Ze čtyř velkých zvonů se nám dochovaly tři, všechny ulité v Kutné Hoře: Ludvík z roku 1510 (průměr 184,5 cm, hmotnost 4 tuny) a Michal z roku 1493 (průměr 149,6 cm, hmotnost 2,4 tuny), oba od Ondřeje Ptáčka, a Barbora z roku 1536 (průměr 112 cm, hmotnost 1 tuna) od Jiříka Klabala. Největší Ludvík byl ulit jako náhrada za starší Ptáčkův zvon z roku 1486, jehož zvuk se tak zalíbil králi Vladislavovi II., že si ho vyžádal do Prahy ke Svatému Vítu, kde byl zvon v roce 1541 bohužel zničen při požáru.

Ve Vysokém kostele sv. Jakuba byl zavěšen velký zvon Vorel, později Vavřínek, z roku 1478. Byl několikrát přelit. Když byl v roce 1880 vytahován na věž, spadl, rozbil se a musel být odlit znovu. Tento zvon (po celou dobu jeho života byl udáván původní rok odlití) existoval až do roku 1942, kdy byl rekvírován. Průměr měl 170 cm a vážil 3,5 tuny. Druhý zvon, Jakub, byl dva roky po svém puknutí, v roce 1773, přelit. Měl průměr asi 127 cm a mohl mít hmotnost 1,2 – 1,6 tuny. Zvon Václav z roku 1483

byl přelit v roce 1909. Měl průměr asi 83 cm a hmotnost 400 kg. Čtvrtý zvon, Maria, přelítý v letech 1770 a 1835, měl průměr asi 53 cm. Zvonilo se jím ve tři hodiny v noci, tzv. na havíře; toto čtvrt hodinové zvonění se tradičně dodržovalo i po skončení starého způsobu těžby. Kostel měl ještě dva nebo tři malé zvony. V sanktusové vížce je dodnes zvon z roku 1723 a v depozitáři se nachází umíráček. Po rekvizici v roce 1942 byly do kostela zavěšeny dva menší zvony, které bývaly v kostele sv. Bartoloměje: z 16. století (o průměru 55,8 cm) a z roku 1618 (s průměrem 46,4 cm). Léta nejsou užívány.

4. Zavěšení nového zvonu

Ing. Vít Mlázovský, statik

Nový zvon kostela sv. Jakuba bude zavěšen do původní zvonové stolice, která pochází pravděpodobně z období renesance nebo raného baroka a je starší než nynější konstrukce krovů střechy a báně (původní krovky podlehly požáru).

Tato zvonová stolice je spolu se štenýřovou konstrukcí v nižším podlaží nejstarším dochovaným tesařským prvkem kostela. Stolice je zhotovena z dubových, ručně tesaných trámů. V rámci celkové obnovy věže, která nyní probíhá, byla navržena pouze její konzervace, protože se v době zpracování projektové dokumentace s navrácením zvonu na věž ještě nepočítalo. Instalace zvonu si vyžádá opravu a doplnění zvonové stolice a posouzení namáhání zdiva věže výpočtem dynamické odezvy zvonu. Podle výsledku výpočtu bude definitivně stanovena hraniční váha a velikost zvonu a případná technická opatření snižující dynamické namáhání věže. Předpokládáme, že hmotnost zvonu se bude pohybovat mezi 2,5 a 3,5 tunami.

5. Propozice veřejné sbírky *Zvon pro Jakuba*

Ing. Michaela Fajfrová, ekonom

Sbírka *Zvon pro Jakuba* byla povolena 2. března 2016 Krajským úřadem Středočeského kraje na dobu neurčitou. Možných způsobů shromažďování prostředků do vyhlášené sbírky je několik:

- shromažďování prostředků na zvláštním bankovním účtu číslo 33882222/0800, vedeném u České spořitelny, a. s.,
- shromažďování příspěvků do šesti pokladniček (čtyři budou umístěny stabilně: v kostele sv. Jakuba, v chrámu sv. Barbory, v Městské knihovně a v pobočce České spořitelny v Kutné Hoře; dvě pokladničky jsou tzv. putovní a budou k dispozici při různých akcích konaných na podporu sbírky),
- prodej předmětů,
- prodej vstupenek,
- dárcovské textové zprávy,
- přijetí hotovosti složené do pokladny.

Hlavním finančním partnerem projektu je Česká spořitelna, a. s.

Náklady na pořízení zvonu a jeho umístění ve věži kostela sv. Jakuba se předpokládají ve výši zhruba 3 až 3,5 milionu korun.

V tuto chvíli již byli osloveni všichni významní potenciální dodavatelé zvonu s žádostí o podání nabídek na jeho zhotovení.

5. Realizace sbírky a aktivity s ní spojené

Malvína Krepsová, předsedkyně pracovní skupiny

Úkolem pracovní skupiny, která byla ustavena k přípravě a realizaci veřejné sbírky *Zvon pro Jakuba*, je dovést tuto sbírku zdárně do cíle. To znamená zrealizovat ji tak, abychom vybrali dostatečně vysokou sumu peněz, která zajistí výrobu a úspěšnou instalaci zvonu do věže kostela sv. Jakuba.

Pro slavnostní vyhlášení sbírky jsme zvolili příležitost koncertu pořádaného k 170. výročí sborového zpěvu v Kutné Hoře. Domníváme se, že se jedná o symbolické spojení. Na koncertě vystoupí Učitel'ský smíšený pěvecký sbor Tyl, Kutnohorský komorní orchestr a soubor Hradišťan v čele s Jiřím Pavlicou. Koncert se uskuteční v sobotu 7. května 2016 od 18 hodin přímo v kostele sv. Jakuba.

V průběhu sbírky chceme žádat o podporu organizátory nejruznějších kulturních, sportovních a vzdělávacích akcí pořádaných v Kutné Hoře. Jde nám především o pomoc s propagací sbírky. Chceme, aby se informace o této iniciativě dostala nejen ke všem obyvatelům Kutné Hory, ale i k dalším, kteří budou mít chuť na zvon přispět. Rovněž plánujeme uspořádat benefiční akce navázané přímo na sbírku *Zvon pro Jakuba*.

Připravujeme vydání brožury, která přiblíží příběhy kutnohorských zvonů a zvonařů od historie po současnost. Na toto téma bude uspořádán také odborný seminář a výstava ve Spolkovém domě.

Pro žáky mateřských a základních škol připravíme edukační program o zvonech a vyhlásíme výtvarnou soutěž. Soutěžní práce budou v době Vánoc 2016 vystaveny v kostele sv. Jakuba.

Uvažujeme o řadě dalších nápadů, které je možné v souvislosti se sbírkou realizovat: mimo jiné se pokusíme v Kutné Hoře uspořádat setkání zvoníků z celé republiky, nebo naopak výlet „za zvoněním“, tedy do míst kde se již podobné projekty uskutečnily. S postupem sbírky se jistě objeví další návrhy na její podporu a propagaci, o jejich realizaci budeme průběžně informovat.

Propagaci sbírky budou sloužit po celou dobu jejího průběhu webové stránky Římskokatolické farnosti – arciděkanství Kutná Hora, na nichž byla zřízena samostatná subdoména, a také webové stránky Města Kutné Hory, které je partnerem projektu. Již nyní jsou k dispozici další propagační materiály, které se budou postupně doplňovat a rozrůstat: plakáty, letáky, bannery umístěné u pokladniček a podobně. Neméně důležité jsou i pravidelné zprávy v médiích, která budeme pravidelně informovat o průběhu sbírky a o akcích pořádaných v souvislosti s ní.

Zvon by měl být zavěšen do věže kostela sv. Jakuba v říjnu 2017.

28. dubna 2016

Kontakt: Malvína Krepsová, předsedkyně pracovní skupiny pro veřejnou sbírku *Zvon pro Jakuba*

tel.: 739 922 622

e-mail: malvinakrepsova@seznam.cz

www.zvonprojakuba.khfarnost.cz